

Nr 57.

Av herr **Lindhagen**, om anslagen till fredsrörelsen.

Till interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat har under senare tiden beviljats ett årligt anslag av 3,500 kronor. Under tredje huvudtiteln i årets statsverksproposition är beloppet föreslaget till allenast 2,500 kronor. Skälet är, att riksdagen år 1927 lär erinrat, att det äldre beloppet i åtskilliga fall överstigit det som lämnats av länder, jämförliga med Sverige, varför en mer ingående prövning borde äga rum, huruvida ej någon nedsättning kunde vidtagas. En sådan undersökning hade nu nödtorftigt skett och på grund av dennas resultat har utrikesministern ansett, att anslaget bör kunna sättas något lägre än det förut beviljade. Mot en sådan politik kan och måste göras flera erinringar.

Först bör övervägas, om byrån är förtjänt av något anslag, och denna fråga har utrikesministern besvarat jakande. Problemet blir då icke att sänka beloppet därför, att andra länder betala intet eller föga, utan att i stället söka förmå dessa senare länder att behjerta ändamålet och bidra envar med sitt skäliga belopp.

Om detta ej lyckas bör väl ej andra staters dåliga föredömen förleda oss att såsom statsutskottet och utrikesministern föreställt sig följa desamma. Sverige kan väl bestå sig med att framträda såsom ett kulturland, åtminstone när det kan ske för så billigt pris. Så betraktades saken, när anslaget hitintills beviljats, och även till fredsbyrån i Genève ger svenska staten anslag, ehuru länder finnas, som ej bidra något.

Den nu ifrågasatta nedsättningen är en så mycket större förödmjukelse för oss som det upplysts, att Danmark betalar 3,000 danska kronor och Norge 2,500 norska kronor. Sverige med sin mycket större befolkning skulle således ej giva stort mer än Norge och mindre än Danmark. Är det meningen att omoraliskt giva dessa båda länder en förevändning att betydligt reducera sina nuvarande anslag? Hitintills ha skandinaverna gått i spetsen för ett behjärtande av det ifrågavarande fredssträvandet, och då borde väl ej Sverige bryta brödraringen utan att ens underhandla om saken med de övriga länderna. Skandinaverna skola ju beflita sig om ett gemensamt uppträdande för fredens befrämjande såväl i sinnena som i yttervärlden.

För det fjärde och framför allt utgör detta insnålade på senare tider vid första sämsta förevändning av något litet belopp, som utgått till fredsrörelsen, ett betänkligt uttryck för underskattande av fredstankarnas spridning bland folken. Samtidigt anslås stora belopp till skytteföreningar och det improduktiva ämbetsverk, som kallas för ekonomisk försvarsberedning, för att nu ej tala om den stora militärbudgeten. Det skulle också vara intressant att få veta, vad de privilegierade personer, som regeringen årligen sänder till Genève för att representera oss i olika avseenden, var för sig kosta svenska staten. Det är ej min mening att missunna dem beloppen. Varje sådan person är dock också vorden en institution, och dess budget skulle kanske sprida ett förlösande löje över regeringarnas gnidande på de småsmulor, som består folkens upplysning och möjligheter till inflytande genom fredsrörelsernas omfattande organisationer. Förr eller senare blir det väl klart i alla fall, att individens fostran till upplysning och milda seder är den enda grundvalen för tillkomsten av en demokrati, som betyder något. En sådan fostran av jordens folk till god vilja är alla problems kärna.

Anslaget till interparlamentariska byrån bör sålunda bibehållas oförändrat.

Av enahanda skäl hemställes, att interparlamentariska gruppens begäran om ett anslag å 18,900 kronor, i stället för det i propositionen till 15,000 begränsade beloppet, måtte beviljas.

Utrikesministern säger vidare, att de syften, som svenska föreningen för nationernas förbund fullföljer, syntes honom i hög grad behjärtansvärda. I alla fall avstyrker han det av föreningen begärda ursprungligen beviljade anspråkslösa beloppet av 3,000 kronor och tillstyrker allenast föregående års anslag av 1,500 kronor.

Svenska freds- och skiljedomsföreningen, vars syfte också är i minst lika hög grad behjärtansvärt och vars verksamhet är vida mer omfattande, får fortfarande ingenting. Förra året gjordes dock för första gången en berömlig ansats att även i statsverkspropositionen låta denna förening få motse något litet statsunderstöd. I sammanhang därmed ville propositionen för första gången medgiva Sveriges akademiska förening för nationernas förbund ett bistånd med statsstipendier för att bereda yngre akademici möjlighet att studera folkförbundet och i allmänhet göra sig förtrogna med det mellanfolkliga samarbetet. Ett anslag i det senare syftet återkommer nu i årets tredje huvudtitel med ett belopp av 1,000 kronor. Det uträknades förra året, att med utrikesministerns då framlagda förslag skulle erhållas ett anslag av 500 kronor till fredsföreningen och ett lika stort belopp till den akademiska föreningen. I årets statsverksproposition lyser fredsföreningen med sin frånvaro. Det ser till och med ut, som om den lilla akademiska föreningen nu skulle fått konsumera den smula, som förra året tillämnades även fredsföreningen. Vid ett sådant förhållande bör den stora folkliga fredsföreningen så mycket mer nu ånyo framträda med en vädjan om *demokratiens* ynnest vid sidan av den svenska föreningen av nationernas förbund och den förenämnda akademiska föreningen.

Rätteligen borde fredsrörelsen bland folket kraftigt stödjas av statsmakten

efter stora mått. Även här upprullar sig ett fält för befrämjandet av den andliga friheten såsom en politisk angelägenhet. För denna gång nödgas jag såsom en opinionsyttring allenast hemställa,

1) att anslaget under tredje huvudtiteln till interparlamentariska byrån och generalsekretariatet bibehålles vid sitt nuvarande belopp av 3,500 kronor;

2) att till svenska föreningen för nationernas förbund för budgetåret 1928—1929 anvisas ett extra anslag av 3,000 kronor i stället för föreslagna 1,500;

3) att till Svenska freds- och skiljedomsföreningen för samma budgetår måtte anvisas ett extra anslag av 3,000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1928.

Carl Lindhagen.
